

Deventer verhaal.

Standbeeld Het Landbouwertje.

(Allard van Lenthe, november 2020)

Het Landbouwertje is een klein standbeeld van een student van de vroegere Tropische Landbouwschool, die zijn voet op een ploeg laat rusten.

Het beeldje staat op de Brink,

Er gaat af en toe een klein potje rode verf over heen, want het beeldje is een relikwie van ons koloniale verleden en voor dat koloniale verleden moeten we ons schamen.

Het Landbouwertje is eind jaren '60 gemaakt in opdracht van de sociëteit van landbouwstudenten Nji Sri. Het zou door prinses Margriet van Oranje en van Pieter van Vollenhove worden onthuld en Burgemeester Bolkestein zou het namens de gemeente met een dank-u, dank-u, dank-u in ontvangst nemen.

Het feest gaat niet door.

Een week voor de plaatsing wordt het standbeeld uit de kelder van de sociëteit gehaald en ergens in de stad verstopt.

Aan dit incident gaat een conflict van Deventer kunstenaars met Landbouwstudenten vooraf. Dat conflict vindt plaats in een nachtelijk uur in het café 'Chez Antoinette' in het Bergkwartier.

Antoinette is in de eindjaren zestig geen restaurant, maar een nachtcafé. Met wijnvaten als tafels, met druipende kaarsen en met een wc, die is volgeschreven wordt met noodkreten en liefdesuitingen.

De nachtbrakers moeten er aanbellen. Er gaat dan een luikje open en de eigenaar Hans Legel (Petrus) besluit of je wel of niet naar binnen mag. Als het niet mag, schreeuw je net zo lang tot de burens komen klagen.

Het groepje kunstenaars is er meestal om 23.00 uur. Om 24.00 uur komen de Landbouwers. De Landbouwers hebben in hun sociëteit Nji Sri aan de Brink vergunning tot 24.00 uur. Na middernacht moeten ze hun heil ergens anders zoeken en na 24.00 uur kun je in Deventer alleen terecht bij 'Chez Antoinette' in het Bergkwartier.

Het botert niet tussen de kunstenaars en de Landbouwers.

'Jullie rotzooien maar wat aan!' zeggen de Landbouwers. 'Jullie liggen aan de tietten van Marga Klompé!'

Het zijn pochers!

Dat zijn de kunstenaars ook, maar de Landbouwers pochen over iets waar ze zich voor moeten schamen: hun sympathie met het koloniale verleden, hun ouwe lui, hun dure pakken en hun erepresident Prins Bernhard von Lippe-Biesterfeld.

Ze kunnen niet verkroppen dat Nederland Indonesië is uitgezet en dat dit wingebied voor Nederland nu gesloten is.

Het lange haar van mijn collega Pieter van Loenen ergert Nji Scri-studenten en wanneer een Landbouwer per ongeluk expres een brandende aansteker onder zijn haar houdt, slaat de vlam in de pan: we gaan de dader te lijf.

Hans Legel zet ons de deur uit, we krijgen een gele kaart. 'Ik wil mijn nachtvergunning niet kwijt raken door jullie gedoe!' zegt hij.

Nji Sri viert haar 100 jarig bestaan met de plaatsing van het standbeeld 'Het Landbouwertje'. De sociëteit denkt furore te maken, maar die vlieger gaat niet op.

Het standbeeld staat een week van te voren klaar in de kelder van de Nji Sri-sociëteit. Dat weet Willem Nalens.

En Willem Nalens weet ook een manier om in die kelder komen.

Jan Naef haalt zijn Fiat en gedrieën liggen we het standbeeld op de achterbank. Daar ligt het onder een deken. Op de achterbank van de Fiat van Jan Naef voor zijn huis aan het Sijzenbaanplein.

Leiden is in last.

Er worden briefjes naar Nji Cri gestuurd ('Eerst op je knieën voor jullie misdaden in de tropen' en 'De onderdrukte en uitgebuide Indiers slaan terug').

De politie ondervraagt kunstenaars en de kunstenaars dringen er bij elkaar op aan het standbeeld terug te geven. Wat heb je aan dat gedoe!

Maar de Dritte im Bunde geeft geen kik.

Het Nji Scri-bestuur en de gemeente zeggen de komst van prinses Margriet en Pieter van Vollenhove af. Er valt niets te onthullen.

Het standbeeld komt boven water. Het wordt in de nacht voor de geplande onthulling bij de Nji Sri-sociëteit voor de deur gezet.

Het is geplaatst, het is nog een keer vernieuwd, maar het staat er.

Af en toe wat rode verf er over heen, misstaat het standbeeld niet.